

Exposició «BAMAKO '05. Trobades africanes de la fotografia. Un altre món»
05/10/2006 - 28/01/2007

Punts de vista

Per segona vegada el CCCB presenta una selecció d'obres mostrades a la biennial de Bamako, oficialment anomenada «Rencontres Africaines de la Photographie». L'exposició coincidirà amb un debat dirigit pel professor camerunès Achille Mbembe sobre «El món vist des d'Àfrica». Amb aquestes dues iniciatives reiterem una opció estratègica del CCCB. Fer de plataforma del que podríem anomenar cultures emergents, és a dir, aquelles que per raons econòmiques, polítiques i culturals han quedat eclipsades per la poderosa indústria cultural occidental, que s'ha limitat a assimilar alguns dels seus creadors o a xuclar algunes de les seves propostes, i que ara comencen a fer-se presents al món per sí mateixes, en la mesura que es va trencant la visió homogènia imposada per Occident i els seus poderosos aparells de propaganda.

Vivim en un món postcolonial en què la ironia de la història ha fet que els ciutadans de les colònies estiguin cada cop més presents a les antigues metròpolis per cobrir el dèficit demogràfic d'unes societats benestants instal·lades en el present continu. En aquest nou context cultural i social, el principi més elemental de curiositat intel·lectual junt amb l'empatia més primària entre conciutadans fan indispensable estar atents a les altres mirades, intentar de comprendre com es veu el món des d'una diversitat de perspectives que no són les nostres de vells europeus, gastats per la història. En tots els àmbits del coneixement i de la creació cada cop més les sorpreses vénen del que en dèiem les perifèries. I això val pel pensament tant com per la creació artística. El CCCB vol ser punt nodal en els encreuaments de mirades i actituds d'orígens diversos.

A Europa costa molt sortir del reducte etnocèntric. La força de la immigració i dels processos globals de reducció de l'espai i acceleració del temps faran, però, que la closca es trenqui inexorablement. Per això es una opció prioritària del CCCB incorporar mirades creatives i plantejaments intel·lectuals impregnats d'un cosmopolitisme molt més real —amb la realitat d'un continent sotmès permanentment a la diàspora, l'ocupació i la hibridació— que el cosmopolitisme exclusiu de les elits europees. La mirada sobre l'art africà es fa encara sota el prisma de les «arts premièeres», la revalorització d'un patrimoni amb aurèola de màgic, la majoria de les obres del qual van arribar a Europa per l'espoliació. En el fons hi ha latent una idea: aquestes cultures tenen passat però no modernitat. Aquest esquema és el que s'ha de trencar pel que té d'enganyós i de discriminatori. El discurs de correcció política que l'acompanya no pot dissimular una certa discriminació de fons.

A l'Àfrica hi ha una gran tradició de fotografia. Cada dos anys els fotògrafs africans tenen cita a Bamako. S'ha convertit en un dels esdeveniments culturals del continent. En aquesta VI edició, les «Rencontres de la Photographie Africaine» han esdevingut les «Rencontres Africaines de la Photographie», en un subtil canvi de títol que indica la voluntat de defugir qualsevol demarcació etnicista o particularista. Fer d'aparador de la biennial de Bamako és una contribució a la recepció de la cultura que es fa en els diversos països africans. Ens permet

Pròlegs de Josep Ramoneda als catàlegs del CCCB

conèixer les figures de la història de la fotografia al continent africà, saber de les aportacions i de les innovacions que els fotògrafs dels diferents països fan, i veure sota una altra mirada conflictes –la guerra civil d’Algèria, per exemple– que hem seguit a través de la premsa occidental. I tot plegat ens pot ajudar també a acostar-nos als nostres conciutadans que vénen dels països d’aquests artistes. Una societat pluricultural és una societat oberta a totes les manifestacions culturals. Ampliar el ventall de fites i referències en el terreny del simbòlic és una manera de contribuir a fer espai públic, és a dir, llocs oberts a tots, que és el que el CCCB pretén ser.